

Ezért a helyes szóhasználat:

– A 21-nek hányad része a 3 ? (Milyen b -re $\frac{21}{b} = 3$?)

Helyes válaszok: 7; 7-ed része; hetedrész.

– A 21-nek mekkora része a 3 ? (Milyen x -re $21 \cdot x = 3$?)

Helyes válaszok: $\frac{1}{7}$; $\frac{1}{7}$ -szerese; $\frac{1}{7}$ -része.

Összefoglalva: a szorzás és osztás megkülönböztetését úgy tudjuk elősegíteni, hogy ha szorzásról van szó (törtész keresésére vonatkozó kérdés) akkor következetesen a „mekkora része”, esetleg a modorosabb „milyen törtésze” szavakkal kérdezzük, és a „hányad része” kifejezést fenntartjuk arra az esetre, ha valóban osztásról van szó.

KISS FERENC

Általános Iskola

Badacsonytördemic

Gyermek és természet

A BADACSONYTÖRDEMICI KÖRNYEZETVÉDŐ
KISISKOLÁSOK KÖRÉBEN VÉGZETT MUNKÁM TAPASZTALATAI

Napjaink iskolái állandó bírálatok, kritikák, támadások keresztjében állnak. A tanulói kezdeményezőkétség, véleménynyilvánítások, a találatekonyság megnyilvánulásaiiban sok a pontatlanság, elbizonytalanodás. A tankönyvek, oktatási segédletek, számítógépes programok, transzparenszek egyeduralomra jutása nem képes alkalmazkodni a gyermek egyedi megnyilvánulásaihoz, környezeti, egyedi adottságaihoz, tapasztalataihoz. Az érzelmileg sivár, szegényes szókincsű, esetlen, darabos testtartású, reagálásaiban, reflexeiben ügyetlen gyermek érdeklődési köre nélküli a személyes megtapasztalást, a kontaktusteremtést a tananyaggal és társaival, tanáraival.

A kontaktusteremtés körülményeihez legtöbb lehetőséget a gyermek tanórán kívüli környezetét kínálja. A tanórán kívüli környezet jobban fejleszti a gyermek képzelet- és fantáziavilágát, érzelmi kötődését, kezdeményezőkétségét. Egy „üres kéz”-zel megtett erdei séta is sok közös gondolat, eszmecsere előmozdítója lehet. Néhány írólap, rajzlap, festék is elegendő „technikai eszköz” lehet ahhoz, hogy a gyermek próbára tehesse képzeletét, fantáziáját.

A látvány fokozása céljából részletekben gazdag közelképeket vetítettem levelekről, virágokról, rovarokról, termésekről. A drága tükörrakás fényképezőgépekhez forgalmazott közgyűrűs és harmonikás kihúzatnövelő berendezések mellett, a könnyebben hozzáférhető olcsó fényképezőgépek előtétlencsével felszerelve szintén alkalmasak közeli felvételek készítésére. Az optikai üzletben vásárolt szemüveglencsét becsiszoltatjuk egy színszűrőfoglatba, és ezt a foglatot húzzuk fel a objektívra. Sárközi Zoltán: „Közel-fényképezés reprodukció” (Műszaki Könyvkiadó, 1957), 78. oldal): „Általános célokra az alábbi három előtétlencsét kell beszerezni:

- 1 dioptriás, amellyel 100-50 cm tárgytávolságig,
- 2 dioptriás, amellyel 50-34 cm tárgytávolságig,
- 3 dioptriás, amellyel 33-25 cm tárgytávolságig fényképezhetünk.”

A látvány a személyes példa erejével hat a gyermekre. Felfokozza, megerősíti a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, gyűjtőkedvét, fantáziáját. Kirándulások alkalmával kezébe veszi, megtagogatja a kőveket, leveleket, terméseket. Megfigyeli az állatok mozgását, táplálkozását, szokásait, viselkedését, kültakarójának mintázatát, a fák kérgét, a virág színét, illatát, felépítését. Kéznagyítóval a finomabb erezet, mintázat is láthatóvá válik, látványként hat. Egy botra kifeszített átlátszó nejlonzsákban a gyorsan mozgó apró élőlények is megfigyelhetők, begyűjthetők. A begyűjtött anyagok újságpapír közé, háztartási hulladékból kikerült papírdobozba, flakonba, gyógyszeres üvegbe helyezve, jól szállíthatók, kezelhetők.

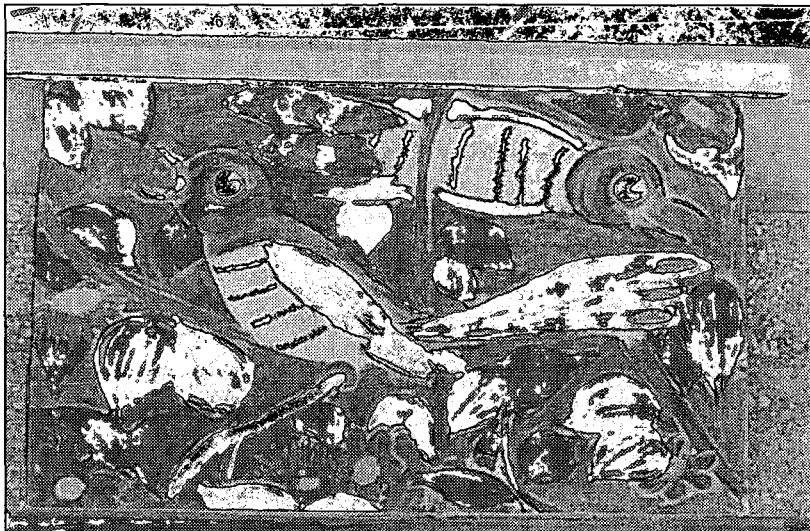


Pipacs

A látvány keltette benyomások, élmények, tapasztalatok, észrevételek megőrzését, rögzítését szolgálják a helyszíni feljegyzések, vázlatrajzok. A rajzok színezésének terepen is alkalmazható leg-egyszerűbb, könnyen kezelhető eszköze a porpasztell. A porpasztell használata nem igényel ecseteket, festékes tálkákat. Nem folyik szét a lapon. Felhordása kézzel, vastagabb textília segítségével, szivacsdarabkával megoldható. Korrigálás, kiigazítás többszöri felhordással, átdörzsöléssel végezhető el. A véglegesnek ítélt forma elkészültével hajlakkal befújva „rögzítjük” a képet. Néhány másodperc elteltével mappánkba helyezhetjük.

Szituációs játékok közbeiktatásával növelhető az összetartozás érzése, a szóbeli megnyilatkozás, az egymásra figyelés, az egymástól tanulás öröme, a gondolatok írásbeli kifejezése. A játékosok körben ülnek, így mindnyájan látják egymást. Minden játékosnak kiosztunk egy üres írólapot. A lapra mindenki feljegyzi pillanatnyi legkedvesebb élményét, benyomását, majd átadja a lapot baloldali szomszédjának. A megkezdett gondolatot, eseményt tovább szöve, mire a lap újból visszakerül eredeti tulajdonosához, már egész kis történet kerekedett belőle. Az egyes történeteket előadhatjuk, eljátszhatjuk, felolvashatjuk. A játékosok közösen megállapodnak, mely írásművek, rajzok kerüljenek emlékkönyvbe, munkanaplóba, magazinba. Gyakran megesik, hogy felkérjük tanárukat, rajzoljon, írjon ő is egy történetet az emlékkönyvbe. Az ily módon előállt történetek, tanulói ötletek meglepő-

en tartalmaznak, színvonalasabbak, mint a kötelező jellel rájuk erőltetett tanórai fogalmazványok, feladatlapok. A csoportban szerzett tapasztalatok, élmények hatása alatt egyedi próbálgatások, egyedi írásművek, rajzok is születnek. A mindenki által elfogadott forma végül is a versírásban öltött testet.



Samu Éva 8. o.: Éneklő szarkapár

Az alkotókedv felszínen tartása tantermi viszonyok között sokkal körülményesebb, mint tanórán kívüli környezetben. A tanórai és a tanórán kívüli környezet közelebb kerülhet egymáshoz, ha az arra érdemes alkotásokat, gyűjteményeket időrendben, rendszeresen kiállítjuk az iskola folyosóin, termeiben – sőt hivatkozhatunk is rájuk, idézhetjük is a gyermek ötleteit a tanítási órákon is. A jutalmul adott piros pontok, érdemjegyek ösztönző ereje kisebb jelentőségű, mint a nyilvánosság előtt elhangzó dicséret, bemutatás, bemutatkozás, elismerő oklevél, jutalomkönyv. Igen fontos ösztönző a pályázatokon, táborokban elért helyezések, a publikált gyermekalkotások – nyomda, fénymásoló hiányában csak a gyermekújságok jöhettek számításba (Kincskereső, Pajtás).

Nagy Mónika (*Badacsonytördemic*)

Levél a későn esett hóhoz

Mi lett hó?
Mikor akarsz már végre leesni?
Talán nyáron, vagy talán tavasszal
Ne ess későn, ne ess korán
Ess a magad idejében.
Vagy talán elaludtál?
Elmúlt egy nap, elmúlt két nap
És végül egy hét:
Második hét elején
Csupa hó lett a hegy tetején.
Végre itt vagy, végre hát
Csupa fehér a világ.

Tomózser Zsolt (*Badacsonytördemic*)

Disznótór

Ne kérdezd a disznótól:
Milyen lesz a disznótór?
Majd meglátod magad is.
Májás hurka, véres hurka,
Jól kösd meg a végét, Gyurka!
Résen légy ám, hogyha kész
Kolbászból a kerítés,
Föl ne falja a Csibész.

KINCSKERESŐ 1987. december.

VÉDD A TERMÉSZETET!

A kismadár repül,
fűtyúlve száll.
Mily jó a fülnek
e dallamos csacsogás.
A szélzúgás,
levélsusogás,
virágszirmok illata,
tenger zúgása,
erdők vadja,
vizek világa;
Ember! Hozzád kiált:
Védd a természetet!
Mert bölcsőd az,
házad, hazád.

ANTAL IMRE

Badacsonytördemic

Pajtás, 1979. május 24.

Hadd villantsak fel a meg nem jelentek közül is néhány részletet!

Horváth Beáta 6.o.

Leitmer Gabriella 8.o.

VIRÁG A GOMBLYUKBAN

Erdőn, mezőn virágoztam,
Minden reggel illatoztam,
Illatozó virágkelyhem
Csalogatott rovar, embert.

Rovar vitte nektáromat,
Beporozta virágomat,
Így kötöttem barátságot,
Más virággal szomszédságot.

Barátság csak addig tartott,
Míg egy ember észbekapott,
Észbekapott, s leszakasztott,
Gomblyukába beakasztott.

(Részlet)

Gáspár József 5.o.

A CINKE ÖRÖME

Nyitnikék-nyitnikék...
Szól a cinke éneke,
Már a hó is lassan olvad,
Ez a cinke öröme.
Pattannak a fák rügyei,
A bokrok már zöldellnek,
Előbújnak a bogarak,
Ez a cinke öröme.

(Részlet)

Több alkalommal is indultunk a Bakonyi Természettudományi Múzeum (Zirc) a „Bakony madárvilágának szervezett védelme” pályázati felhívásán. Szerepeltünk a Magyar Mezőgazdasági Múzeum „Hazánk mezőgazdasága diákszemmel” c. pályázatán (különdíj). Jó helyezést értünk el a Megyei Úttörőház, a Megyei Művelődési Otthon és a Balatoni Úttörőváros (Zánka) irodalmi pályázatán is.

A gyermekalkotások kiállítása, publikálása mellett lényeges szempont az ismeretszerzés folyamatában a többkönyvűség elvének hangsúlyozása – a tankönyvek használata csak egy lehetséges változat a forrásmunkák közül. A többkönyvűség elvének elfogadása, elutasítása a munkafüzetek, a feladatlapok kivitelezési, szerkesztési tagoltságától is függ. Jó lenne, ha a munkafüzetek, a munkatankönyvek, az ellenőrző munkalapok és felmérések lehetőséget kínálnának a tanulói kedvtelések végzéséhez is. Például: ábrázolás rajzban, bélyegek, képeslapok, fotók beragasztása, írásművek készítése versben, prózában, dramatizálás, egyedi szorgalmi megfigyelések, kísérletekről beszámoló készítése stb. A mindenkire egységes normatívák alapján megszerkesztett munkafüzetek, munkatankönyvek, programok nem adnak ösztönzést, biztatást, bátorítást a személyhez kötődő kedvtelések végzésére. Késleltetve ezzel a személyiség beteljesülését, kibontakozását. Az alkotói léggör tanórai feltételeinek biztosítása nélkül az alkotás összeférhetetlen a gyermek számára a tanórai ismeretszerzéssel. Az alkotókedvet így csak a tanár iránti szimpátia, újabb kirándulások, pályázatok, táborozási lehetőségek reménye táplálja.

HASZNOS FORRÁSMUNKÁK

- Kaposi László: Játékkönyv I-II., Gödöllői Művelődési Központ, 1984-87.
Siegfried Rauchmaul: 100 kis játék, Sport, Budapest, 1966.
Varga Katalin: Én, Te, Ő, Móra Kiadó, 1973.
Vargha Balázs: Játsszunk a szóval!, Móra Kiadó, 1974.
Granasztói Szilvia: Játsszunk a bábuval!, Móra Kiadó, 1974.
Mezei Éva: Játsszunk színházat!, Móra Kiadó, 1979.
Gabnai Katalin: Drámajátékok, Marczibányi téri Művelődési Központ, Budapest, 1993.
Baktay Patricia – Koltai Magdolna: Beszélő tárgyak, Tankönyvkiadó, 1989.
Berhidai Magdolna – Fényi Tibor – Kiss Anna: Máktündérek, csutkanépek, Móra Kiadó, 1984.
Antoni Rozália – Nadas László: Filcből, fából, Móra Kiadó, 1987.
Kereszty Kornél: Virágrendezés és játékok termésekkel, Móra Kiadó, 1984.
Nagy Mari – Vidák István: Játékok vízparti növényekből, Móra Kiadó, 1980.
Tóthné Sándor Zsuzsa: Ábrázolás és művészet, Tankönyvkiadó, 1988.
B. Boros Ilona – P. Székely Éva: Batikolás, tojásírás, Móra Kiadó, 1981.
Kardos Mária: Agyagművészet, Móra Kiadó, 1988.
Borbélyné Werstroch Ilona: Ügyes kezek I-II., Tankönyvkiadó, 1989.
Gyulai Ferenc: Fotóiskola, Műszaki Kiadó, 1962.
Szemerédy Zoltán: Fotobarkács, Műszaki Kiadó, 1971.
Adam Stodowy: Szeretek barkácsolni, Műszaki Kiadó, 1984.
Stelly Lajos: Csináld te is, pajtás!, Tankönyvkiadó, 1965.
Zátonyi Sándor: Játékok zsebleteppel és mágnespatkóval, Móra Kiadó, 1980.
Bellay László: Hogyan tanuljuk a fizikát?, Tankönyvkiadó, 1970.
Öveges József: Színes fizikai kísérletek a „semmiből”, Móra Kiadó, 1977.
R. Wesley: Mindenki matematikája, Gondolat Kiadó, 1963.
Gerald Durrell – Lee Durrell: Az amatőr természetbúvár, Gondolat, 1987.
Angela Wilkes: Első természetbúvár könyvem, Passage Kiadó, 1990.
J. Toman – J. Felix – K. Hisek: A természet képekben, Natura, 1981.
Perendy Mária: Biológiai gyakorlatok kézikönyve, Gondolat Kiadó, 1980.
Dr. Fehér György: Állatpreparátumok készítése, Mezőgazdasági Kiadó, 1971.
Dr. Juhász Lajos: Tavasz a télen, növényi hajtások, Tankönyvkiadó, 1977.
Lányi György: Állatkedvelők kézikönyve, Natura, 1985.
Geoff Hamilton: Az élet kertje, Officina Nova, 1990.
Heather Amery: Kísérletek, Novotrade Rt., Budapest 1989.
Öveges József – Molnár Ottó: Játékos kísérletek az elektronnal, Móra Kiadó, 1981.
Dzsida László: 200 Kémiai kísérlet, Gondolat Kiadó, 1964.
Balázs Lórántné: Színes vegyészkedés, Móra Kiadó, 1982.
Dr. Tóth Aurél: 200 Földrajzi kísérlet, Tankönyvkiadó, 1978.
Dr. Tóth Aurél: Készítsd magad!, Tankönyvkiadó, 1982.
Vladár Ervin: Mit készítsünk, mit rajzoljunk a történelemórára?, Tankönyvkiadó, 1970.